

da ikke gennemføre dette, naar man alligevel vil ændre Toldloven paa dette Omraade? Nej, der er ingen Mening i det, medmindre Forslaget netop tilsigter det, som man mener, at det tilsigter, nemlig at favorisere Størvirksomhederne til Gæns, ja til Ødelæggelse for de smaa Virksomheder, en Tendens, som Forbrugerne til sidst kommer til at betale og betale dyrt.

Jeg har villet gøre disse Bemærkninger — som jeg maaske faar Lejlighed til at supplere senere i dette Møde — for at vise Venstres Medlemmer, hvad der i Virkeligheden er Grundlaget for dette Forslag. Jeg ser, at det ærede Medlem Hr. Pinstrup smiler, jeg forstod bedre, om det ærede Medlem efter alle sine Udtalelser græd, for Frihandelseori kan dette i alt Fald ikke være. Men det faar det ærede Medlem jo afgøre med sine Frihandelsvenner. Nej, dette Lovforslag er Protektionisme i Renkultur, et Lovforslag, der vender sig mod alle ubeskyttede Erhverv, og som intet har med Krise at gøre, men som skal føres igennem under Kriseforanstaltningens Maske ved en Alliance mellem det ærede Medlem Hr. Pinstrups Folk og dem, der kalder sig for det konservative Folkeparti, men hvis eneste virkelige Interesse er at gaa Størvirksomhedens Vej. En saadan Alliance er usund og unaturlig, og den vil hævne sig. Forbrugerne vil opdage, at de kommer til at betale. Selv om det i Øjeblikket kan vinde Gehør og Tilslutning indenfor dette høje Ting, at dette skulde være en Kriseforanstaltning, saa vil man med Tiden opdage, at det er det ikke.

Fraenkel: Uanset den stærke Kritik, der er øvet mod Lovforslagets økonomiske Side af den ærede Taler, som jeg afløser, vil jeg dog sige, at jeg gaar ud fra, at der har været en saadan Samvirken mellem Regeringen og de Fag, der her kommer i Betragtning, at Virkningen af Loven vil blive den tilsigtede, nemlig at Arbejdet her i Landet, saa vidt det er gørligt, sikres Produktionen af de Varer, som Lovforslaget omhandler. Men der er en anden Side af Lovforslaget, som vækker Betænkelse hos mig, og over for hvilken jeg nærer en Frygt, som jeg vil give Udtryk. Det er Sammenkædningen af Kriseforanstaltningerne med Ordningen, eller Impulsen til Ordningen, hvad man vil kalde det, af Arbejdsbetingelserne mellem Arbejdsgiver og Arbejder. Vi kommer dér ind paa et Forhold, som ikke kommer Staten ved, og som der er store Farer ved at lade Staten komme ind paa. Naar man med saa

rolig Samvittighed kan afslaa det stadig gentagne Krav fra Socialdemokraternes Side om at lovfæste 8 Timers Arbejdsdagen, ligger det i, at dette Krav gaar ud fra en helt anden Samfundsofattelse end den, vi staar paa, nemlig den socialistiske Samfundsofattelse. Og at det gør det, ligger ikke i, at det er et Krav om 8 Timers Arbejdsdagen, for man kan overhovedet ikke generalisere hverken for eller imod en 8 Timers Arbejdsdag — der er Erhverv, i hvilke det er ikke alene forsvarligt, men ogsaa nyttigt og billigst at indføre 8 Timers Arbejdsdagen, og der er andre Erhverv, i hvilke det slet ikke kan gaa, saa det er ikke deri, det ligger —, men det springende Punkt i dette Krav er Kravet om, at Staten ved Lov skal paabyde denne Anordning. Deri er det, det socialistiske i Kravet ligger, og det er ud fra dette Synspunkt, man har Ret til at modsætte sig det.

Nu bliver der sagt, at man skal ikke være doktrinær, at her foreligger et Undtagelsestilfælde, en vanskelig Situation, en Nødsituation, om man vil, og at man af den Grund, for dette enkelte Tilfældes Skyld, kan gaa med til, at Staten, om ikke lovfæster nogen bestemt Arbejdstid eller Arbejds løn, saa alligevel gør en Ordning, der ved Hjælp af en Forlængelse af Arbejdstiden eller en Nedsættelse af Arbejds lønnen forringer Produktionsomkostningerne, til Betingelse for, at disse Kriseforanstaltninger gennemføres. Dette tror jeg, man skulde have undgaaet, og jeg kan ikke se rettere, end at man godt maatte have kunnet undgaa det. Man behøvede ikke at give denne Anvisning. Man havde kunnet skaffe sig hvad jeg vil kalde normale Produktionsbetingelser at vide, man kunde saa have sat sit Kriseværn i Forhold til en saadan Nedsættelse, som man ansaa for rigtig, og man kunde saa ganske have overladt til Fagets egne Organisationer, hvorledes de vilde forholde sig for at komme ned paa de Produktionsomkostninger, som var nødvendige, naar Kriseværnet skulde beskytte dem. Man kunde muligvis ogsaa gaa andre Vej. Man har valgt at gaa denne Vej, og jeg frygter den. Man skal ikke give en vis Mand en Lillefinger, som bekendt har han en Tendens til at beholde hele Haanden, og det er jeg ængstelig for. Derfor henstiller jeg til det Udvalg, til hvilket dette Lovforslag bliver henvist, om det ikke vil have Syn for denne Side af Sagen og søge at komme udenom en Ordning saaledes som den her foreslaede. Man kan sikkert gøre det ad mere end een Vej uden derfor at opgive det, man har tilsigtet.